

Hovoríme o rodine VII. – O láske v nej
Báseň – Najbližší
V rodinnej škole – VII. kapitola
- Učme deti spravodlivosti
Zabudlo si už, koľko si nás stálo?
Pre malých
- Mucha – báseň

VII. Hovoríme o rodine,

a chceme sa ešte raz započúvať do Pavlových slov o láske, ktorá je jej základom i cieľom. **Láska nekoná čo sa nepatrí** - hovorí nám ďalej vo svojom liste Korint'anom.

Je úctivá, ohľaduplná, ale nie lichotivá, nie podlízavá.

Sme svojskí, máme rozličné povahy.

V základe dve.

Niektorí z nás sú viac zameraní na spravodlivosť, na povinnosť a presnosť, iní viac na lásku, na patričnú šírku a na príjemnú výnimočnosť.

Prví sledujú viac užitočnosť, druhí viac príjemnosť. Aj v niekoľkočlennej rodine sa môžeme stretnúť s týmto rozdielom.

Čo robiť, ak sa aj u nás objaví a bude sa chcieť uplatniť?

Ako riešiť prípadný spor týchto dvoch mentalít? Nie inak, ako láskou.

Ona jediná dokáže preklenúť ten základný rozdiel a ohľaduplne ho vyrovnáť.

Len ona sa vie pričiniť o užitočnosť jedných tak, aby svojou cieľavedomosťou neboli nepríjemní tým druhým. A vie usmerniť spoločenskú príjemnosť tých druhých tak, aby nemarila užitočnú cieľavedomosť prvých.

Láska má zmysel pre prácu, úsilie, disciplínu, ale i pre príjemné uvoľnenie, pre spev i žart, ktoré by nemali rozhodne chýbať ani v jednej rodine.

Pre všetko vie nájsť vhodnú príležitosť, vhodné miesto i čas, ale hlavne mieru.

A tak nikdy nerobí, čo sa nepatrí.

Okrem toho láska nemyslí len na seba a preto sa nerozčuľuje - hovorí ten istý Apoštol. Každý má svoj cieľ a k nemu svoju cestu. Každý sníva o niečom a chce to čím prv dosiahnuť. Ani v rodine nie sú preto zriedkavosťou chvíle, keď sa otcova cesta k spoločnému cieľu rodiny stretne náhle s matkinou a utvorí križovatku, ktorú treba riešiť. Rozumie sa, nie inak, ako podľa Božieho pravidla.

Aj to sa stáva, že výchovnej snahe obidvoch rodičov ostro zaprotirečí ideál alebo aspoň záľuba ich diet'at'a, prípadne sa záujem brata zrazí so záujmom sestry. V takýchto chvíľach, keď to v niekom zovrie i vybuchne, nemala by chýbať láska. Veď len ona je schopná presvedčiť jedného alebo druhého, že jeho záujem nie je jediný a možno ani najdôležitejší.

Len ona dokáže človeka stíšiť, priviesť k zamysleniu sa a potom i k tomu, že s pokojom, ba i s úsmevom odloží, čo je čisto osobné a čo je menej, aby spolu s ostatnými dosahoval, čo je viac.

A ešte na niečo nás upozorňuje apoštol Pavol. Hovorí, že **láska nezatrpkne**, keď sa jej ublíži.

Kto ju má, neprejde odmerane a chladno popri tom, ktorému pri určitej príležitosti chýbala. Tomu určite vystúpi pri stretnutí s previnilým manželom, diet'at'om alebo súrodencom na tvár v podobe úsmevu tak, ako keď slnko vyjde spoza mrakov.

Ozve sa v priateľskom oslovení, alebo sa dá pocítiť v úprimnom stisnutí ruky.

Láska len vtedy zadrží úsmev, len vtedy stlmí priateľský tón, odmeria slovo a či stisnutie ruky, keď stretne niekoho, kto zámerne je nespravodlivý, zámerne nečestný alebo necudný. Kto vedome klame alebo ináč uráža.

Keď sa niečo také deje, vtedy - ako hovorí Pavol - láska smúti. Hlavne preto, že zlobou sa uráža Boh, ktorý je pôvodcom lásky, jej predstaviteľom a jej prvým predmetom.

Ale aj preto, že hriechom je ohrozovaný človek, na ktorého sa má láska po Bohu, ako na prvého zamerať.

Ak zármutok, pochádzajúci z lásky, má niekedy aj silnejšie výchovné prejavy, netreba sa im čudovať a myslieť si, že čo druhého bolí, to už nie je láska. Jestvuje aj spasiteľná, zachraňujúca bolesť, a láska si niekedy aj túto berie za svoj prejav.

Býva smutná a pri pohľade na pretrvávajúce zlo trošku aj nahnevaná, ale raduje sa, keď sa ľudia opravujú, keď sa snažia - ako hovorí Apoštol - žiť podľa pravdy.

Rodičia, ktorí milujú, neboja sa preto ani pred det'mi povedať:

Chybil som!

Vedia, že tým veľmi účinne pomáhajú svojim deťom poznať, čo je v živote pravé a čo falošné.

Vedia, že vlastným vyhováraním sa, by aj ich učili vyhovárať sa, skrývaním, skrývať sa a zatajovaním klamať.

V rodinách, kde niet lásky, radujúcej sa z pravdy, začína sa nebezpečne stmievať. Na tváre vystupuje nuda, napätie, smútok. Do slov a postojov sa vkráda podozrievanie a nedôvera.

Výpočet vlastností lásky uzatvára Apoštol slávnostným prehlásením: **Láska všetko verí, všetko dúfa, všetko vydrží a nikdy neprestáva.**

➤ ***Všetko verí.***

Najprv pravdaže v samu seba, ako v obrovskú silu, ktorou si možno na svoju stranu získať Boha i človeka, silu, ktorej nič neodolá, ktorou sa odstráni alebo vydrží akákoľvek ťažkosť i v rodine.

➤ A preto ***láska dúfa***, že dostane muža alebo ženu, rodiča alebo súrodenca z akejkoľvek hĺbky hriechu, aj keby sa musela šestnásť rokov modliť ako Monika.

Dúfa, že toho, koho miluje oslobodí, od každého zlého návyku, od každej krivej cesty, od každej príjemnej a silnej, ale pritom hriechnej náruče.

Láska všetko verí a všetko dúfa preto, že pozná človeka a vie, že má v ňom spojenie, že človek bez prestania túži byť šťastným a sa rád prispôsobí tam, kde sa presvedčí, že je opravdivo milovaný.

➤ Láska je schopná človeka oslobodiť a navrátiť, pripútať si a premeniť. Touto silou si je vždy istá a potom aj svojim víťazstvom. A práve preto, že po ničom tak netúži, ako dať šťastie tomu, kto ho zatiaľ márne hľadá, ***všetko vydrží.***

Niet takej rany, z ktorej by mohla smrteľne vykrvacať, ktorá by ju mohla zabiť.

➤ Všetko prežije, ***nikdy neprestáva.***

A kde sa o nej povie, že bola, ale potom prestala, tam nech sa povie aj to, že to nebola láska...

Žijeme v domácnostiach, ktoré sa postupne majú stať rodinami.

K tomuto cieľu však, ako sme povedali, vedie len jedna cesta, cesta lásky, tej, o ktorej nám hovorí Svätý Duch prostredníctvom apoštola Pavla.

Majme nádej.

Domácnosť, ktorá má aspoň jedného člena, čo takto miluje, môže sa raz stať rodinou.

V opačnom prípade ju budú tvoriť len manželia, rodičia, deti, súrodenci, ktorí si budú vymáhať svoje práva, žiť v chladnej spravodlivosti, ale potom aj v trvalej nesúdržnosti a vo veľmi častej chuti rozísť sa.

Tieto dve úvahy sme začínali osemnástym bodom exhortácie O rodinnom spoločenstve.

Vráťme sa k nemu. Po všetkom, čo sme tu povedali, bude nám zaiste zrozumiteľnejší.

Hovorí sa v ňom „Vnútrotným princípom, stálou hnacou silou a najvyšším cieľom je tu láska. Bez nej rodina nie je spoločenstvom osôb, bez nej nemôže rodina ako spoločenstvo osôb žiť, nemôže rásť a zdokonaľovať sa“.

Láska teda robí rodinu rodinou.

Na začiatku možno len láska jedného jej člena.

A na záver ešte toto:

Boh, ktorý je sám rodinou, lebo je láska, a jeho Cirkev, utvorená na jeho obraz, ktorá je tiež láska, hľadajú si usilovne spojencov v každej rodine.

Buďme presvedčení, že aj v našej.

Najbližší

Hovoria vedci, že svet je guľatý.
Ja viem, že je to inak.
Taký je hranatý,
že sa za deň stokrát bolestne zraníme,
aj keď snád' o všetkých nástrahách a hranách
ani netušíme.

A druhým zistením, čo som stihol spoznať
na prašných cestách života
a križovatkách stretávania, je to,
že svojich najbližších,
s ktorými žijeme medzi štyrmi stenami
najčastejšie zraňujeme svojimi hranami.

Tým, čo skoro nepoznáme
často lichotíme.
Po obdive iných dychtivo túžime,
nevidíme hrany.
Lež radšej na to mali by sme dbať,
aby sme neboli nevšímaví k tým,
ktorých najviac povinní sme milovať.

V rodinnej škole

Kapitola 7.

Učme deti spravodlivosti, ktorá sa u nich prejavuje v prvom rade úctou a poslušnosťou voči autoritám.

Vieme, že autorita v tom pravom význame nestojí na osobných čnostiach toho, kto rozkazuje, ale len na poslaní, ktoré má od Boha. Hoci jeho osobné čnosti veľmi pomáhajú dieťaťu prijať ju.

Otcova rozvážnosť, spravodlivosť a láskavá starostlivosť vzbudzujú v ňom úctu a uľahčujú vieru, že otec mu zastupuje Boha.

Kým naopak, otcove osobné chyby môžu zrod viery v dieťaťu veľmi spomaľovať, ba i znemožňovať.

Cez rodičov učia sa deti chápať a uznávať autoritu všadeprítomného Boha, a cez autoritu Boha učia sa potom čítať si a poslúchať všetky ostatné.

Preto rozhodne nie je výchovné znevažovať politickými žartmi predstaviteľov štátnej moci, nakoľko je aj ich autorita od Boha.

A tiež nie je správne klamať strážcov cestného poriadku a šomrať na nich pred deťmi, keď sa nám klamstvo nepodarilo.

Nie je malým omylom myslieť si, že sa autorita vychovávateľa dá postaviť na troskách ostatných autorít.

Nie je správne, ak otec akýmkoľvek spôsobom znižuje pred deťmi autoritu matky. A takisto nie je správne, ak matka chce v ich očiach dosiahnuť prvenstvo tým, že pred nimi šomre na otca pre jeho chyby.

Rovnako nemúdre je kritizovať učiteľa, ktorý deťom pri príprave na život zastupuje rodičov.

Ak učí niečo, čo si rodičia neprajú, má sa to riešiť vhodnejším spôsobom.

Vo veriacej rodine by bolo zaiste osudnou chybou znižovať autoritu kňaza a biskupa preto, že ich osobná autorita nie je na

úrovni oficiálnej, že sa len málo podobajú tomu, ktorého zastupujú, totiž Ježišovi Kristovi, v mene ktorého i hovoria i konajú.

Takéto počínanie je najmä preto nemúdre, že práve cez týchto predstavených nás Boh učí ctíť si a poslúchať každú inú autoritu a teda aj tú, ktorú chcú mať pred deťmi rodičia.

Kto by si takto počínal, píľil by konár, na ktorom sedí.

Keď učíme deti spravodlivosti, nezabúdajme teda, že prvým krokom k tejto čnosti je zachovať úctu a poslušnosť voči všetkým, ktorí ju predstavujú a vyžadujú.

ZABUDLO SI UŽ, KOĽKO SI NÁS STÁLO?

Augustín Gruber, salzburgský arcibiskup navštívil raz školu v istej tirolskej dedinke. Aby deťom hlbšie vstúpil do srdca štvrté Božie prikázanie, povedal im medzi iným aj to, koľko sú dlžné svojim rodičom v hmotnej oblasti.

Drahé dieťa - povedal asi desaťročnému dievčatku - vedela by si povedať, koľko si už stála svojich rodičov odkedy si na svete?

Dievčatko vstalo a zahanbene mlčalo.

Neboj sa maličká - pokračoval arcibiskup - skúsme to spolu vypočítať.

No, čo myslíš, bolo by ti dost' desať korún denne na výživu?

To by bolo málo - povedalo dievča.

A koľko by to bolo za rok deti?

Tritisícšesťsto.

A za desať rokov?

Tridsaťšesťtisíc.

Ale, to sme ešte nerátali šatstvo, pranie, lieky a knižky, povedal biskup.

A potom pokračoval pohnutým hlasom: A či sa dá v peniazoch vypočítať cena dobrej výchovy, starosti dobrého otca, slzy a trápenia drahej matky, ktorá prebdela hádam celé noci pri tvojej posteli, keď si bola chorá?

Toto ponaučenie urobilo veľký dojem na dievča a na ostatné deti v triede. A rodičia si dlho o tom rozprávali. A dievčatku, o ktorom bola reč, keď zabudlo na povinnú úctu k rodičom stačilo len to povedať: Zabudla si už, koľko si nás stála?

PRE MALÝCH

Mucha

(Proti nevďačnosti)

Jedného dňa mucha malá

do siete sa zamotala.

Volá, kričí: Pomoc, rata! Otvorila včielka vráta.

Bzučalka celá spotená

zbavila muchu bremena.

Zver sa pýta poľná, lesná: Či ďakovať mucha nezná?

Ako tak letí mucha tá,

tu spadla rovno do blata:

Ach, žaba ku mne pod', z bahna ma chytró vyslobod'!

A žabka ťahá muchu von,

až vytiahla ju napokon.

Diví sa, diví aj tá zem, že nečut' slovko: Ďakujem!

S muchou niet žiadna múdra reč,
Ffí - vyletí a už je preč.
Tu lastovička dokorán otvorí zobák: Pokrm mám!

Ach, keby tá mucha malá
bola pekne ďakovala,
zdržala by sa istotne a lastovička ju nezhltné.

Ó, buďme aj my hotoví
ďakovať vždycky Pánovi.
Aj ľuďom, čo nám posiela, za darov lásky preveľa!